

Zápis z jednání

Pracovní skupiny pro udržení a rozvoj regionální identity

*Projekt Místní akční plán vzdělávání pro Hlučínsko západ III
CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0022959*

Místo a čas konání: online přes Google Meet, 5. 12. 2022, zahájení ve 14:15 hodin

Seznam účastníků: vizte prezenční listinu, resp. pořízené printscreeny

Zahájení, organizační záležitosti, novinky

H. Paverová, vedoucí projektu MAP III, přivítala přítomné na (online) setkání Pracovní skupiny (PS) a předestřela program jednání. Připomněla, že na základě společné domluvy a jednohlasné shody se tentokrát scházíme online. V úvodní části informovala o možnosti zapojení území, resp. 4-5 zájemců do pilotního projektu nadačního fondu Eduzměna, který od března 2023 nabízí (roční) možnost stáží a vzdělávání 3-4 regionům. Eduzměna pracuje na systémové změně vzdělávání – na Kutnohorsku hledá společně s pedagogy, dětmi, rodiči, vedením škol a jejich zřizovateli, co je třeba udělat pro to, aby se všechny školy v regionu dále rozvíjely a aby děti chodily do školy rády a škola je dokázala připravit do života. Nyní je pilotní projekt v poločase – má za sebou řadu výsledků a dat, popsané slepé uličky i příklady dobré praxe. A tak Eduzměna začne ověřovat postupy, jak to, co funguje v jedné obci s rozšířenou působností, šířit do dalších: rychleji, jednodušeji, efektivněji. Pro toto ověřování nyní hledali partnerské regiony. Účastníci výcviku se budou mít možnost seznámit s prvky Eduzměny a vyzkoušet si v menším měřítku testování vybraných dílčích věcí ve vlastní praxi a začít s plánováním prvních kroků souvisejících s přenosem již vyzkoušených prvků do svého regionu.

Přihlásit se do 30. 11. mohly 4-5 členné týmy z každého ORP, ideálně se mělo jednat o skupinu lidí z různých institucí – veřejná správa, formální i neformální vzdělávání, MAS / MAP, neziskové organizace apod. Po odeslání nabídky na vedoucí pracovníky škol a odbor školství to, jak zmínila H. Paverová, vypadalo, že tým poskládáme během několika málo dnů, po zralejší úvaze (časové možnosti, reálná přenositelnost do území, náklady vs. přínosy) se ale někteří ze zájemců odhlásili. Za Hlučínsko se tak pilotáže žádný tým nezúčastní. Nutno podotknout, že náklady na cestu, příp. ubytování by si účastníci museli pravděpodobně hradit na své náklady, resp. na náklady zastupující organizace/subjektu.

U této příležitosti byly ještě zmíněny dostupné informace o připravovaném Středním článku podpory, který je deklarován jako jeden z cílů Strategie 2030+ a dosavadním vývoji pilotáže Středního článku pod záštitou MŠMT na Semilsku a Svitavsku. Úvodní část byla uzavřena tím, že se dnes jedná o poslední setkání do konce roku, další se uskuteční nejdříve v únoru, není vyloučeno společné setkání s PS za MAP Bruntálsko, jak bylo nastíněno na minulém setkání, bližší informace ale budou včas postoupeny via e-mail.

Priority a problémové okruhy v území II

Druhým bodem bylo projednání priorit a problémových okruhů v území identifikovaných za oblast Udržení a rozvoj regionální identity. H. Paverová na sdílenou obrazovku promítla problémové okruhy a SWOT-3 analýzu. Uvedla, že tyto byly diskutovány také na PS konané 14. 11. 2022, přičemž je pracováno s poslední verzí, která byla aktualizována na konci MAP II prakticky přesně o tomto čase. Tehdy projednání na PS předcházelo elektronické dotazníkové šetření. Připomněla, o čem bylo hovořeno na minulé pracovní skupině, a dodala, že problémové okruhy lze samozřejmě ještě zaktualizovat do konce projektu, tj. v průběhu příštího roku. Identifikace problémových okruhů je nutná pro tvorbu Strategie a navazující náležitosti – aktualizaci analytické části, strategické části (Strategického rámce) a vytváření akčních plánů na další roky, resp. projekty MAP. Předpokládá se, že MAP IV bude zahájen od 1. 12. 2023 a bude trvat zřejmě jen dva roky, na něj plynule naváže MAP V, který by dle předběžných informací měl být taktéž v trvání dvou let. V obou návazných MAPech by již mělo být opětovně možné realizovat implementační aktivity pro různé cílové skupiny, tj. pro žáky, děti, pedagogy, rodiče a vedoucí pracovníky.

H. Paverová vybídla přítomné ke zpětné vazbě k promítaným problémovým okruhům, možné jsou jakékoli úpravy či doplnění. O slovo se přihlásil p. Herbert Pavera, starosta obce Bolatice a předseda Sdružení obcí Hlučínska (SOH), podle kterého bod c) *nedostatek (stabilních) finančních prostředků na aktivity směřující k udržení a rozvoji regionální identity „není až takový problém“* (cit.). Vyjádřil přesvědčení, že se v současné době i přes drahé energie najdou v obci nějaké finanční prostředky pro aktivity na podporu regionální identity pro školy, případně pro spolky a folklorní a další soubory. Ostatní čtyři body jako problém vidí – stárnutí, odliv lidí ze spolků a organizací. Spolky dle něj fungují, byť jsou mezi nimi rozdíly (větší, resp. menší členské základny). Největší problém jako starosta obce spatřuje v odlišném přístupu pedagogů k regionální identitě, kdy *„na některé škole to jde a na některé ne, a to z důvodu, že se učitelé tomuto tématu nechtějí věnovat, což mě mrzí, protože by určitě měli podporu jak od starostů, tak i od ředitelů škol“* (cit.). Je mu líto, když slyší od pedagogů, že to děti nezajímá.

H. Paverová k bodu c) poznamenala, že formulací bylo spíše myšleno financování větších projektů a počinů či přímo organizací, jako je např. Muzeum Hlučínska. V případě vydávání knih, tvorby komplexního webu a přídatných aplikací apod. je realizace prakticky závislá na dotacích (typu MAP). Pan Jiří Neminář z Muzea Hlučínska vyjádřil na tomto místě přání, zda by do budoucna byla možná systematičtější finanční podpora Muzea ze strany SOH či obcí, aby se mohli věnovat i dalšímu výzkumu, dle jeho slov je totiž potřeba čerpat nejen ze stávajících, ale také z nějakých nových zdrojů. Vysvětlil, že v současné době jsou na hranici osobních kapacit a možností a výzkum teď v podstatě dělají ve svém volném čase. H. Pavera se dotázal na přibližnou částku, kterou by potřebovali. Pan Neminář momentálně přesně neví, ze svého pohledu vidí reálně např. financování 0,5 úvazku pracovníka. Mohlo by se jednat jak o přijetí nových pracovníků, např. studentů, které by bylo dobré v regionu udržet částečným úvazkem nebo podpoření jejich výzkumu např. proplacením cestovních náhrad, tak o navýšení úvazku stávajících zaměstnanců. Jedna pracovnice Muzea je zaměstnána pouze na 0,5 úvazku a lze předpokládat odchod k jinému zaměstnavateli.

J. Neminář doplnil diskuzi o poznatek z nedávné návštěvy kolegů z Prahy, kde *„zase přišli na tolik věcí, které nejsou zmapované a hodily by se, a které mají velký přesah do regionu“* a má nápady na spoustu činností, které by se daly realizovat. Poznamenal, že pokud např. má ve zpravodajích vycházet nějaká

historická rubrika, nelze neustále reprodukovat p. Plačka, který je čím dále více překonaný a který hodně věci „nemá podchycených“. Uvedl, že by občané mohli ocenit biografii místních kněží, místních slavných rodáků, o kterých třeba ani nevíme, že existovali, a přitom to jsou velmi zajímaví lidé, kteří by mohli sloužit jako jakési vzory. Také stále existuje spousta neznámého a neprobádaného.

H. Paverová poděkovala J. Neminářovi za příspěvek. Dotázala se, zda k problémovým okruhům má někdo další nějaký poznatek. Nikdo se nepřihlásil, H. Paverová následně promítla druhou část tohoto bodu, kterou byla SWOT-3 analýza, tj. reflexe silných/slabých stránek, příležitostí a hrozeb. Poznačila, že na minulém setkání došlo pouze k drobným doplněním a tyto vyjmenovala. Podle pana Lukáše Kramného, ředitele ZŠ Kravaře, není třeba nic dalšího měnit. Názor zastávají i ostatní členové PS. H. Paverová podotkla, že tyto kvadranty nedoznaly výraznějších změn ani v rámci předešlé aktualizace, proto není překvapením, že se jednotlivé body nemění.

Témata pro nadcházející rok, plánování aktivit do MAP IV

Dalším bodem programu bylo projednání témat pro nadcházející rok a plánování aktivit do MAP IV. Jak již H. Paverová zmínila v úvodu, projekt MAP III bude ukončen k 30. 11. 2023, na něj naváže MAP IV. Otázkou je, kam směřovat pozornost v příštím roce, příp. jaká témata nebo aktivity by mohly mít prioritu v MAP IV. U této příležitosti se dotázala pana Nemináře, co dalšího připravují tvůrci v rámci Vlastivědy Hlučínska. J. Neminář podotknul, že by se rád Vlastivědě i nadále věnoval, ale je zcela pracovně vytížený. Navrhuje vyjít z již realizovaného a chystat konkrétní badatelské lekce, konkrétní metodiky pro učitele, zejména pro nižší stupeň. Aktualizace webových stránek proběhla zhruba před měsícem. H. Paverová se dotázala, zda je problémem nedostatek pracovníků. J. Neminář připustil, že to je spíše na něm, protože v materiálech by se někdo jiný pravděpodobně neuměl orientovat. Akvizice, sbírání materiálů (kde je nebezpečí z prodlení z důvodu úmrtí pamětníků) v Muzeu mu v současnosti bohužel vůbec neumožňuje věnovat se i něčemu jinému. H. Paverová ještě požádala p. Nemináře o informace k připravované rubrice o Vlastivědě Hlučína pro přítomné, kteří se minulé PS nezúčastnili. J. Neminář sdělil, že bude v Hlučínských novinách propagovaná Vlastivěda Hlučína, každý měsíc bude vycházet jedna přepracovaná kapitola. V případě zájmu lze článek poskytnout i obcím, byť vidí trochu problém v jiné četnosti zpravodajů. Paní Lenka Osmančíková uvedla, že o této možnosti byla informována, jejím prostřednictvím je možné články na obce pravidelně zasílat. Obce, jak pokračovala, mohou článek zveřejnit i jiným způsobem, např. umístěním na webové stránky, což se nabízí v případě obcí, které zpravodaj nevydávají.

H. Paverová se ještě J. Nemináře dotázala, zda je nějaká zpětná vazba ze škol k využívání kufříků, Vlastivědy či Hry s čítkou Trudou. Pan Neminář informoval, že jedna studentka uskutečňuje výzkum pro svoji bakalářskou práci a součástí bude i dotazníkové šetření, jak se kufříky využívají. Předpokládá, že se na školy obrátí zřejmě v příštím semestru. H. Paverová tento krok přivítala a poznamenala, že daný výzkum bychom mohli využít rovněž pro potřeby projektu. Následně ještě požádala o bližší informace k projektu Za horizontem (stručně zmíněno na předchozí PS), do něhož je zapojena ZŠ Hlučín-Rovniny spolu s Muzeem a knihovnou v Hlučíně. Paní Jarmila Polomská ze ZŠ Hlučín-Rovniny uvedla, že za projektem stojí organizace Nová škola, o.p.s., se kterou již řadu let spolupracují i v rámci (jiných) čtenářských projektů. V tomto případě se jedná o projekt Ministerstva kultury. Cílem projektu „Za horizontem“ je naučit spolupracovat pedagogy, knihovníky, muzejní pedagogy na tvorbě i realizaci výukových lekcí. Kromě tří výše zmíněných subjektů z Hlučína je z Opavska zapojena ZŠ B. Němcové spolupracující s muzeem a opavskou knihovnou. Učitelé mají ve spolupráci s knihovníky nebo muzejním pedagogem za úkol vytvořit nějakou lekci, která přímo realizuje výstupy RVP, potažmo ŠVP.

Tyto vzniklé lekce jsou pilotovány, instituce by je pak mohly nabízet okolním školám a mohly by se dostat i do stabilní nabídky knihovny nebo muzea. Lekcí vznikne poměrně dost, což, jak poznamenala paní Polomská, také zřejmě panu Neminářovi přidává práci. Každý ze čtyř zapojených učitelů na ZŠ Rovniny zpracovává 4 lekce, zapojená je jedna knihovnice a dva muzejní pedagogové. První lekce již vznikly a byly odpilotovány.

Pan Neminář doplnil, že mají velmi dobré reference, lekce se líbí dětem i pedagogům. Domnívá se, že projekt plní svůj cíl, jen bude narážet na kapacitu Muzea, pokud budou lekce zařazeny do stálé nabídky a bude o ně zájem. H. Paverová vznesla dotaz, zda vyhotovené lekce může realizovat pouze Muzeum, nebo zda by mohly být přenositelné do školy, tzn., že by pedagogové hodinu sami vedli na základě vzniklých materiálů. J. Neminář informoval, že smyslem projektu je udělat lekce pro nabídku knihovny a muzea. Nicméně se snaží připravit lekce tak, aby některé mohly být realizovatelné i bez muzea, ve většině případů však lektor bude potřebný. Podle H. Paverové zřejmě bude vyučující zajímat, zda a kdy tato možnost vejde ve známost, všechny takovéto iniciativy, které zpestří hodinu a usnadní přípravu, jsou totiž vítané. J. Neminář by viděl inspiraci pro učitele především v příkladech dobré praxe a v postupně připravovaných hodinách pro učitele, toto vidí z důvodu aktuální pracovní vytíženosti třeba právě jako aktivitu do dalších MAP. Pan Kramný se dotázal na témata, která konkrétně zpracovávají v rámci projektu Nové školy. J. Neminář zmínil např. řemesla před 100 lety, nářečí či kdo jsou lidé na Hlučínsku. Paní Polomská ještě doplnila informaci o chystané prožitkové lekci o hlučínském koláčku. Ta bude realizována v knihovně a bude určena zejména menším dětem. Paní Jana Šlosárková píše na objednávku básničku o koláčku, který provází člověka od narození až po smrt. J. Neminář poznamenal, že s p. Barborou Hoppovou ze ZŠ Hlučín-Rovniny vymysleli dle jeho mínění výbornou lekci na germanismy. Paní Polomská kvitovala spolupráci, kde dochází ke vzájemnému obohacení, učitelé si to velmi pochvalují. J. Neminář souhlasil a doplnil do výčtu témat ještě poptávku na stavební slohy a geograficky zaměřené lekce, tzn. poznávání Hlučina.

H. Paverová poděkovala za sdílení a dotázala se pana Kramného na případný další posun v jejich programech v aplikaci Actionbound a požádala o sdílení poznatků z návštěvy z Rýmařovska v tamní škole. L. Kramný uvedl, že pedagogům z Rýmařovska popsal vytvořenou cestu Poznávejme Kravaře, která byla zpracována již pro kolegy z Hlučínska v rámci Inspirativního odpoledne (31. 5. 2022). Pro část účastníků z Rýmařovska byla aplikace novinkou, kterou ocenili a určitě ji, jak deklarovali, ve svých hodinách vyzkoušejí. L. Kramný dále navázal na zmíněnou spolupráci s Muzeem Hlučínska. Dle svých slov by rádi vytvořili s Muzeem výukovou hodinu situovanou speciálně do Kravaře i s materiálovým výstupem, který by ve škole chtěli trvale uplatňovat ve výuce. Konkrétně by se jednalo o stavební slohy, baroko v Kravařích a v další blízké obci, např. ve Velkých Hošticích. Pana Kramného zajímá, zda i někdo jiný něco podobného plánuje, aby bylo možné srovnání, jakým způsobem slohy pojali, jaké aktivity se na takovou hodinu dají vytvořit. Do konce března by měla hodina vzniknout a do konce roku 2023 by lekci zkoušeli.

Paní Polomská na základě řečených aktivit plánovaných s Muzeem vnímá, že Muzeum je opravdu na hraně svých momentálních kapacitních možností a dle jejího názoru by se mělo vážně uvažovat o rozrůstání počtu pracovníků. Protože *„Ize poukazovat na slabé stránky, ale máme tak úžasné lidi a možnosti a můžeme umožnit dětem prožívat různé lekce a programy od 1. až po 9. třídu nebo střední školu. Vnímaly by to jako přirozenou potřebu a Muzeum by pro ně bylo přirozené prostředí.“* Poukázala na fakt, že pracovníků na všechny tyto možné aktivity je v Muzeu opravdu málo a přimlouvá se u p. Pavery za brzké řešení nastalé personální situace.

Podle H. Pavery vyvstává otázka, zda Jirka Neminář ví o nějakých vhodných potenciálních pracovnících. Pan Neminář reagoval „*věřím tomu, že to by bylo to nejmenší*“. Připomněl, že pomoc spatřuje i v navýšení stávajících částečných úvazků. Upozornil, že do Vánoc mají přihlášené školní skupiny na betlémy, které paralelně chodí i do expozice. Dále je třeba řešit běžnou pracovní agendu a už nezbývá žádný prostor soustředit se na nějaké další činnosti, i když Muzeum toho může dělat mnohem více, avšak kapacitně na to nestačí. H. Pavera přislíbil v této věci jednání SOH s Muzeem.

Prostor pro sdílení zkušeností, diskuzi, podněty

H. Paverová poděkovala za připomínky a podněty a vyzvala přítomné k pokládání případných dalších otázek. Této možnosti nebylo využito. H. Paverová shrnula hlavní body a konstatovala splnění účelu dnešního setkání. Přítomní se shodují, že se konkrétním aktivitám do MAP IV budeme intenzivně věnovat v roce 2023, dnešní setkání bylo v tomto ohledu odrazovým můstkem a ukazatelem dalšího směřování v kontextu možností a potřeb území. Vyjádřila přesvědčení, že online forma jednání (dnes již docela běžná praxe v rámci úspory času) bude administrátory projektu akceptována i přes příznivou epidemiologickou situaci. Všem poděkovala za účast, popřála v co největší pohodě prožít advent i vánoční čas a v novém roce se těší na další spolupráci.

Zápis zpracovala: Petra Hamelová a Hana Paverová